

populært er kaldt, begyndte, har det ulmet og gæret i Landbokredse. Det giver sig, som vi har set i Bladene, Udslag i Møder, Protestmøder. Jeg mener, at den Protest kommer noget bagefter; den gælder især Forholdene de foregaaende Aar. Man synes mellem Landmændene, at Landbrugets Organisationer har været for skikkelige. Det kan saamænd være rigtigt nok; men ved Kornloven angaaende Høsten 1917 har vi dog naaet at faa anerkendt Venstres og Landboforeningernes Krav om, at det maatte være en Samfundssag at skaffe visse Varer til en billig Pris til alle, saa Byrderne ikke længere bliver lagt alene paa Landbruget som Erhverv. Naar Landbrugets Organisationer har haft for ringe Indflydelse, er det, fordi man har kunnet splitte os og stadig faa Husmandsforeningernes Ledelse til at billige alle de vilkaarlige Bestemmelser, der er truffene til Landbrugets Skade. Med stor Styrke vil den Forstaaelse melde sig hos alle dem, der allerede nu føler Tidens Tryk og Vanskeligheder, at der blev gjort dem Uret, den Gang de ved Regeringens og Regeringspartiernes Indgreb blev hindret i at samle det økonomiske Rygstød, som der nu er Bud efter, om Stormen skal rides af. Jeg kan blot henvise til den Tale, der forleden blev holdt af det ærede Medlem fra Mariager (H. P. Hansen), hvori han stærkt krævede Hjælp til det mindre Landbrug, Hjælp til Husmændene. Denne Tale var i Virkeligheden den stærkeste Dom over Regeringens hidtidige Politik; at det allerede nu efter saa kort Tids Forløb staar saa ilde til med saa stor en Klasse indenfor Landbruget, viser bedst Rigtigheden af det, jeg siger, at man har hindret Landbruget, særlig det mindre Landbrug, i at skaffe sig det økonomiske Rygstød, som egentlig enhver kunde sige sig selv, der vilde blive Bud efter, naar en Tid var gaaet. At denne Følelse af Tidens Tryk og Vanskeligheder melder sig først og stærkest hos Husmændene, er rimeligt, og de vil nu forstaa, at deres Ledere ikke har gaaet deres Ærinde, men at de har skadet dem ved at gaa andres Ærinde, vel sagtens af partipolitiske Grunde. Jeg behøver kun at minde om, hvad Flæskemaksimalprisen har betydet for Husmændene, hvordan det statistisk har kunnet bevises, at den for det mindre Landbrug betød et Tab af helt op til 100 Kr. pr. Td. Land og derover, medens den for det største Landbrug kun betød et Tab af 3—5 Kr. pr. Td. Land. Det vil sive haardt til dem og til andre Landmænd, og de vil forstaa, hvem der har Hovedansvaret for den førte Po-

litik. Derfor samles de nu paa Møder ude i Landet og protesterer, og det er bemærkelsesværdigt, naar man ser paa Underskrifterne paa Indbydelserne til disse Møder, hvor mange Husmænd der er mellem Indbyderne, Formænd for Husmandsforeninger og Formænd for Kredse af Husmænd.

Det kan ogsaa være, at Uroen ude i Landbruget noget skyldes, at Landmændene synes, de ikke har nogen Talsmand i Ministeriet. Det er jo mange Gange blevet fremhævet, og jeg synes ogsaa med nogen Grund. Jeg skal ikke sige noget som helst slemt om vor elskværdige Landbrugsminister, men det ser ganske vist noget sært ud, at naar disse for Landbruget afgørende og vigtige Ting forhandles, saa lyder det stadig i Referatet, at Landbrugsministeren „overværede Forhandlingerne“. Vi ved, hvorledes det i vore Nabolande er Landbrugsministrene, der har med disse Sager at gøre. Det vilde give noget større Tryghed, hvis Landbruget kunde sige, at det havde en virksom Tilidsmand i Ministeriet, hvad der jo var Meningen med et Landbrugsministerium og en Landbrugsminister.

En Side af den Bevægelse mellem Landmændene, som jeg talte om, er de Foreninger, der dannedes under Navn af „Gaardmandsforeninger“. Det var efter min Mening en ganske taabelig Ide, men til at begynde med blev de opmuntret, som man har lagt Mærke til, i den radikale Presse, antagelig fordi man saa, at det betød en yderligere Splittelse og Svækkelse af Landbrugets Indflydelse. En saadan kan maaske ogsaa blive Følgen af den Bevægelse, men det kan ogsaa være, at denne kunde kalde nye Mænd frem i Landboforeningerne, hvis det tiltrænges, Mænd, der vil bruge en kraftigere Optræden. Nu ser jeg, at Foreningerne har faaet Navneforandring. Jeg interesserer mig ikke synderligt for disse Foreninger i og for sig, og jeg vil slet ikke beskæftige mig med dem; men den Bevægelse, de er Udtryk for: en Ængstelse og Bekymring for den kommende Tid, er et Tidens Tegn. Og jeg tror, at denne Bevægelse, denne Rørelse vil sætte Spor ved det kommende Valg, Spor, der neppe vil blive til Støtte for Regeringspartierne. Folk vil sikkert forstaa, at det konservative Parti og Socialdemokratiet og det radikale Venstres Ledelse i alt Fald i væsentlig Grad beherskes af Industri- og Kapitalistinteresser. Det er rigtigt, som den radikale Redaktør Thalbitzer skriver i sit Blad til Regeringens Ros, at det er forbløffende, hvad Samarbejdet mellem Ministeriet og Rigmandsvældet har kunnet sætte i Gang